

Åbent byggesystem kan øge samarbejdet i byggeriet

Olsen, Ib Steen

Published in:
Ingenioeren

Publication date:
2014

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):
Olsen, I. S. (2014). Åbent byggesystem kan øge samarbejdet i byggeriet. *Ingenioeren*, (1. sektion), 11.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

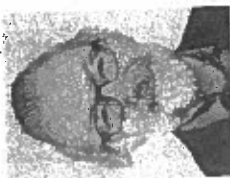
If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

**Ved at splitte en bygning op i et antal bygning-
dele kunne der formentlig skabes et tilstrække-
ligt stort volumen til længevarende samarbejder.**

Kronik · Åbent byggesystem kan øge samarbejdet i byggeriet

BYGGERI

Af Ib Steen Olsen,
akademingeniør,
ekstern lektor,
DTU Management

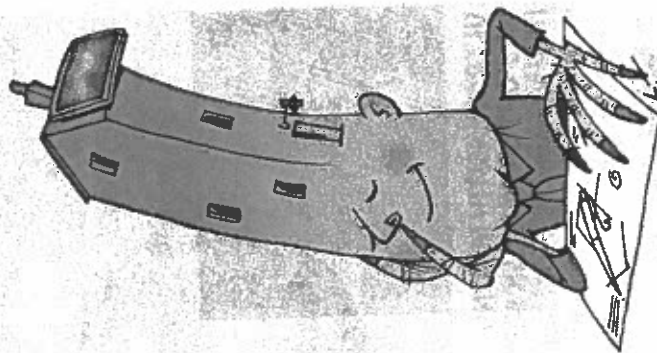
NYE SAMARBEJDSFORMER har i de sidste 20-30 år været et højt prioriteret udviklingsområde i byggeriet. Det er derfor værdifuldt, at Fon- den Realdania har taget emnet op i form af længevarende samarbejder. Denne form for samarbejde har hidtil fået mindre opmærksomhed, selv om der har været en række be- stræbelser på at udnytte de fordele, som påpeges i en kronik i Ingeniøren 14. februar af Mikkel A. Tho- massen, Hans Blindkilde og Lennie Clausen.

DET TIDLIGERE BOLIGMINISTERIUM forsøgte med to store initiativer at lægge op til en større brug af længevarende samarbejde. I 80'erne med konkurrencen om formyelse af etageboligen og i 90'erne med initi- ativet Proce- og Produktudvikling

i Byggefriet, PPB. I begge initiativer var udgangspunktet en konkurren- ce, hvorefter kun var adgang for kon- sortier med deltagelse af arkitekt, rådgivende ingeniør og entreprenør samt evt. leverandør. PPB søgte og- så at inddrage bygherrerne i et læn- gerevarende samarbejde som part i konsortierne.

FORMÅLET VAR ud over udvikling gennem et antal udviklingsbygge- rier af produkter og processer, at konsortierne på længere sigt kunne fastholde et samarbejde. Det viste sig imidlertid vanskeligt. Derfor blev mange udviklingsbestræbelser i de efterfølgende år koncentreret om at forbedre samarbejdsrelatio- nerne i projektsamarbejde baseret på økonomisk mest fordelagtige tilbud.

ERFARINGERNE fra konkurrencerne synes således at ligge på linje med kronikkens ord: 'Det længevarende- de samarbejde er altså ikke noget, der trækkes i en automat. Det kræ- ver engagement og prioritering, og der skal investeres i samarbejde i hele værdikæden. Det længevare-

rende samarbejde er noget, der skal læres i hele byggeriets værdikæde. Disse erfaringer tegner dog ikke det fulde billede af problemerne. Et væ- sentligt spørgsmål viste sig tillige at være markedsforhold og bygherre- præferencer. I modsætning til Eng- land og det nævnte ProCure 21 er

der, når det gælder det kommunale, regionale, almene og for en stor del statslige byggeri i Danmark en langt større decentralisering af be- slutninger. Det gør det vanskeligt at organisere større byggevolumener.

OG NOGET ER DER alligevel sket. Selv om der ved rammeaftaler, som er blevet meget populære, er tale om et samarbejde inden for et fastlagt åremål, er det muligt at etablere værdifulde samarbejdsrelationer. Denne aftaleform har vist sig at væ- re yderst fleksibel med anvendelse fra hele bygninger til vedligehold- arbejder. Noget tilsvarende gælder de såkaldte ESCO-aftaler, hvor en bygherre eller en byggeadmini- stration indgår et samarbejde over fire- fem år for i fællesskab at reno- vere en bygning og sikre energibe- sparelser. Endelig kan nævnes læn- gerevarende driftspartnerskaber.

FOR AT ØGE OMFANGET af længe- revarende samarbejder kunne det være en idé at se på andre mar- kedsmuligheder. En mulighed er at vende blikket mod de tidligste for- søg på at industrialisere byggeriet.

Den grundlæggende tanke var her at etablere et åbent byggesystem, hvor komponenter fra forskellige producenter kunne bruges i samme byggeri. Det krævede vilje hos byg- gernes parter på tværs af brancher til at skabe samlingsdetaljer, som var generelle og kunne bruges af den enkelte producent.

VED AT SPLITTE en bygning op i et antal bygningsdele, der kan bruges i forskellige kategorier af bygning- er, kunne der formentlig skabes et tilstrækkeligt stort volumen til længevarende samarbejder. Denne mulighed ville give behov for en entreprenør, der kan tage sig af den praktiske samordning og udførelse af bygningen. For at bringe bestræ- belserne videre kunne denne tanke suppleres med en vurdering af sam- arbejdsrelationerne i projektsamar- bejde og en mulig revision af dem for at gøre dem egnede til brug i længevarende samarbejde. ■

LÆS HELE
ARTIKLEN PÅ
ing.dk/166886